

Spoznavmo kras s pomočjo modela:

Kaj je kras; kamnine, v katerih nastaja;
zakaj je pomemben; življenje krasa...

**Navodilo za izvedbo dneva dejavnosti na daljavo s tremi
nalogami za preverbo pridobljenega znanja**

Pripravila: Franc Malečkar in Violeta Lovko, CŠOD DC Dimnice

Izdelajmo model krasa na podlagi znanih kraških pojavov, da bi spoznali kaj je; kamnine v katerih nastaja; zakaj je pomemben, življenje krasa...

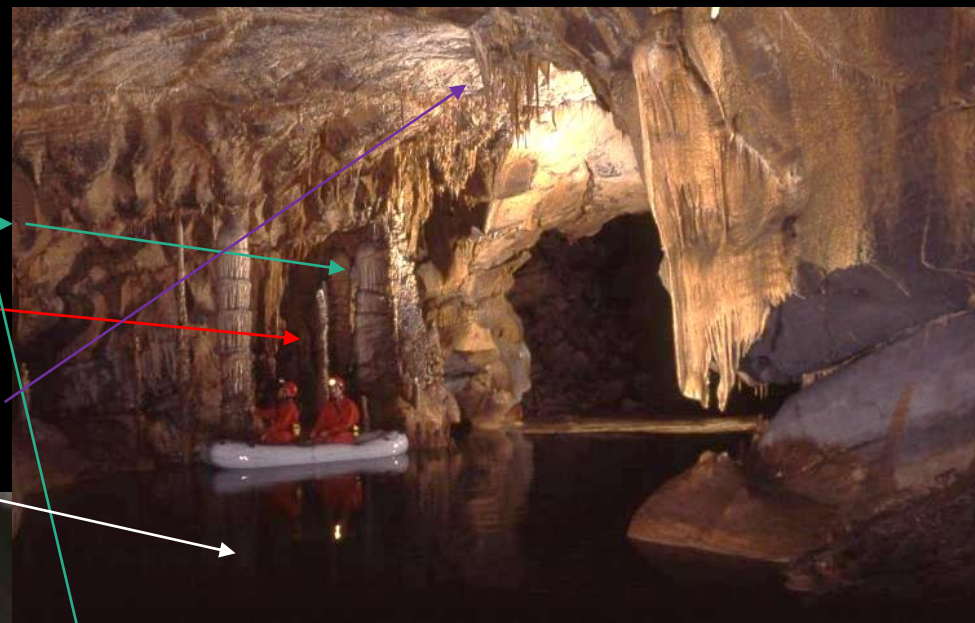
Model
krasa iz
škafle za
čevlje

Podzemna reka

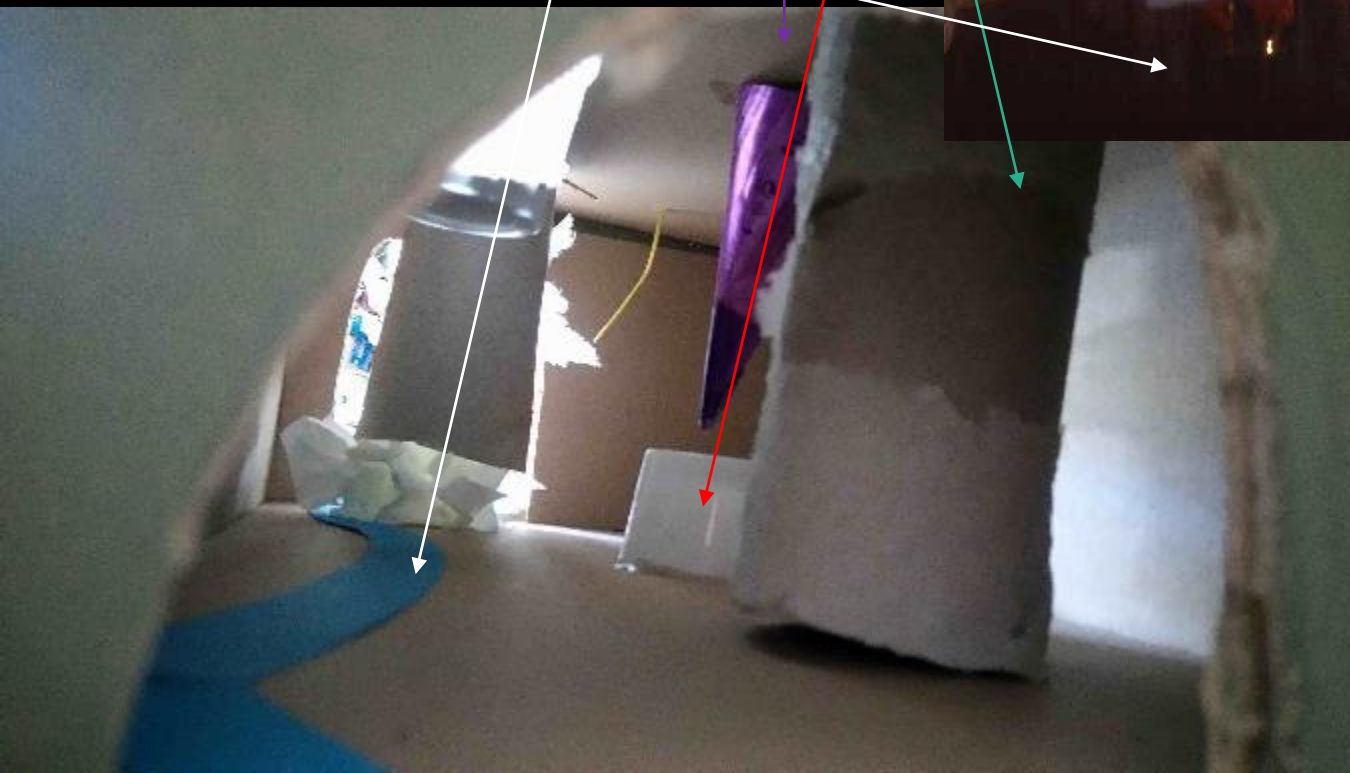
Kapniški steber

Stalagmit

Stalaktit

Križna
jama

Kras, predstavlja skoraj petino površja kontinentov, gradijo ga v vodi topne in dovolj trdne ter pretrte kamnine, da lahko razvijejo značilne površinske oblike in poklinsko (skozi špranje, rove...) pretakanje vode.

Značilne so suhe doline in **ravniki** posejani z globelmi, kraškimi dolinami oz. **vrtačami** z rodovitno prstjo, **jerino** oz. **terro rosso** na dnu, edino obdelovalno površino

Kras nastaja v **apnencu**, sedimentni kamnini, ki jo sestavlja pretežno mineral kalcit, katerega vir so ogradja morskih organizmov.

Vse kamnine, pri katerih kapljica razredčene klorovodikove kisline povzroči **nastajanje mehurčkov** ogljikovega dioksida, vsebujejo mineral kalcit.

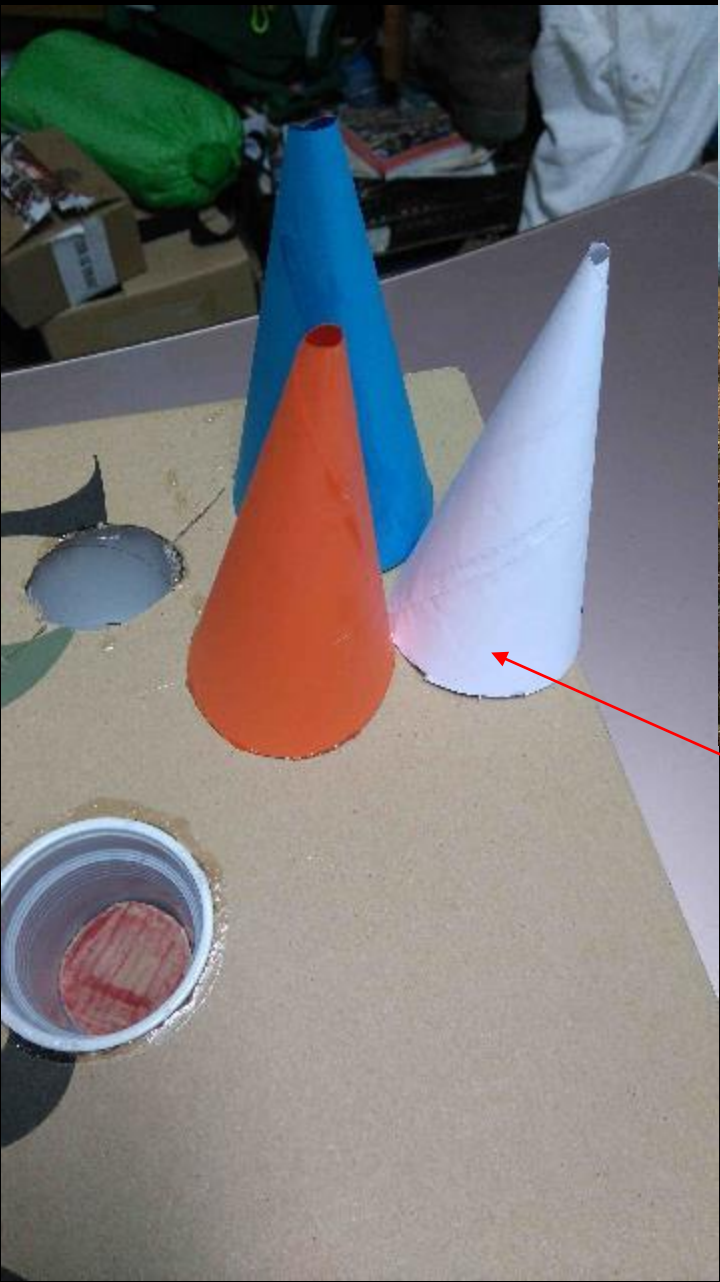

C Š O D
CENTER ŠOLSKIH
IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI

Udornica: vzdolž preloma se je udril jamski strop in odkrušeni grušč se je razporedil na dnu v obliki stožca
Unška koliševka

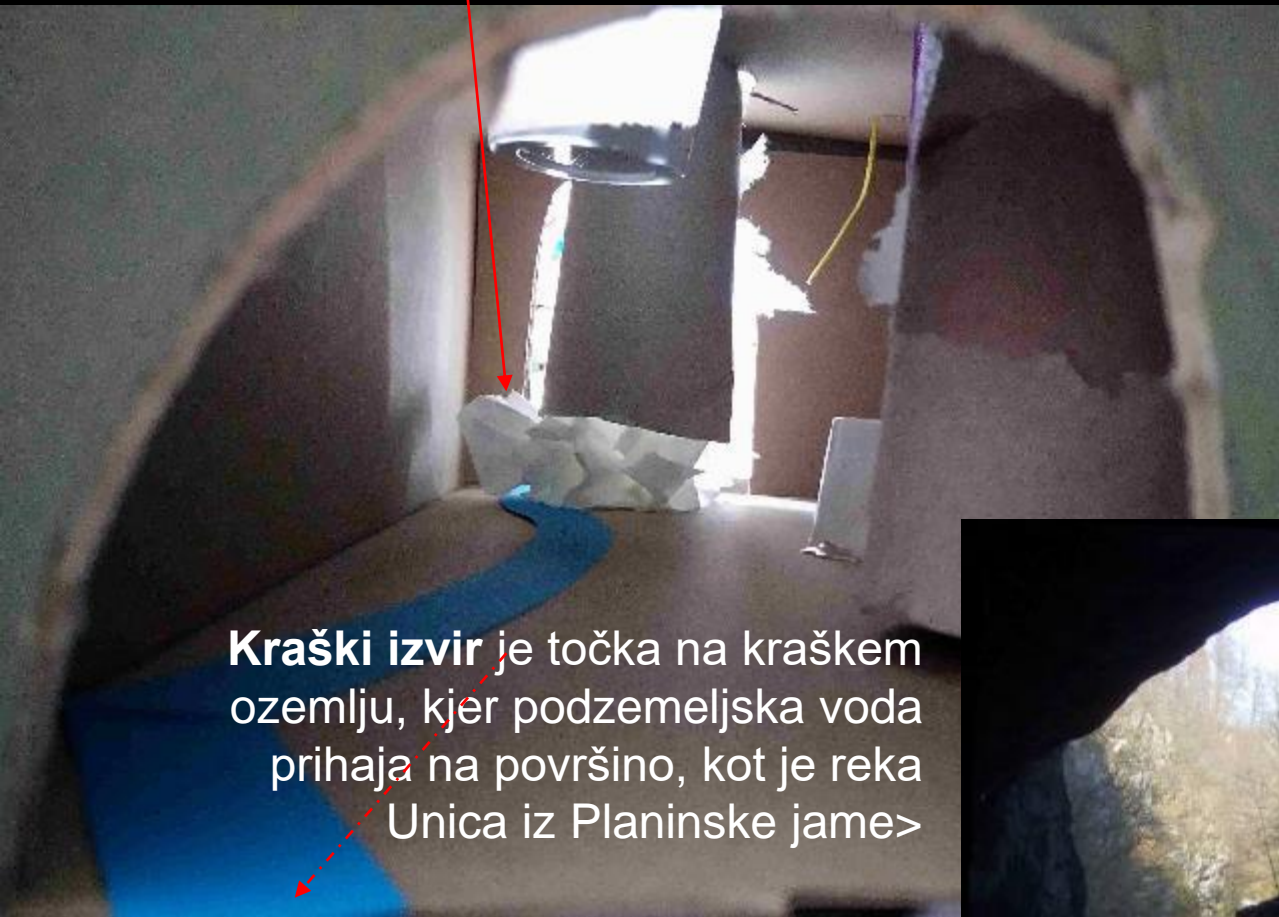
Stožčasti kras
Čičarije

Stožčasti kras: ker se hitreje raztapljajo območja vzdolž pretrtih območij, izstopajo manj topne vzpetine

C Š O D
CENTER ŠOLSKIH
IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI

Ponor je mesto v kraških tleh, kjer voda izgine s površja, kot so npr. Ponikve v Odolini, na stiku med flišem in apnencem v slepi dolini

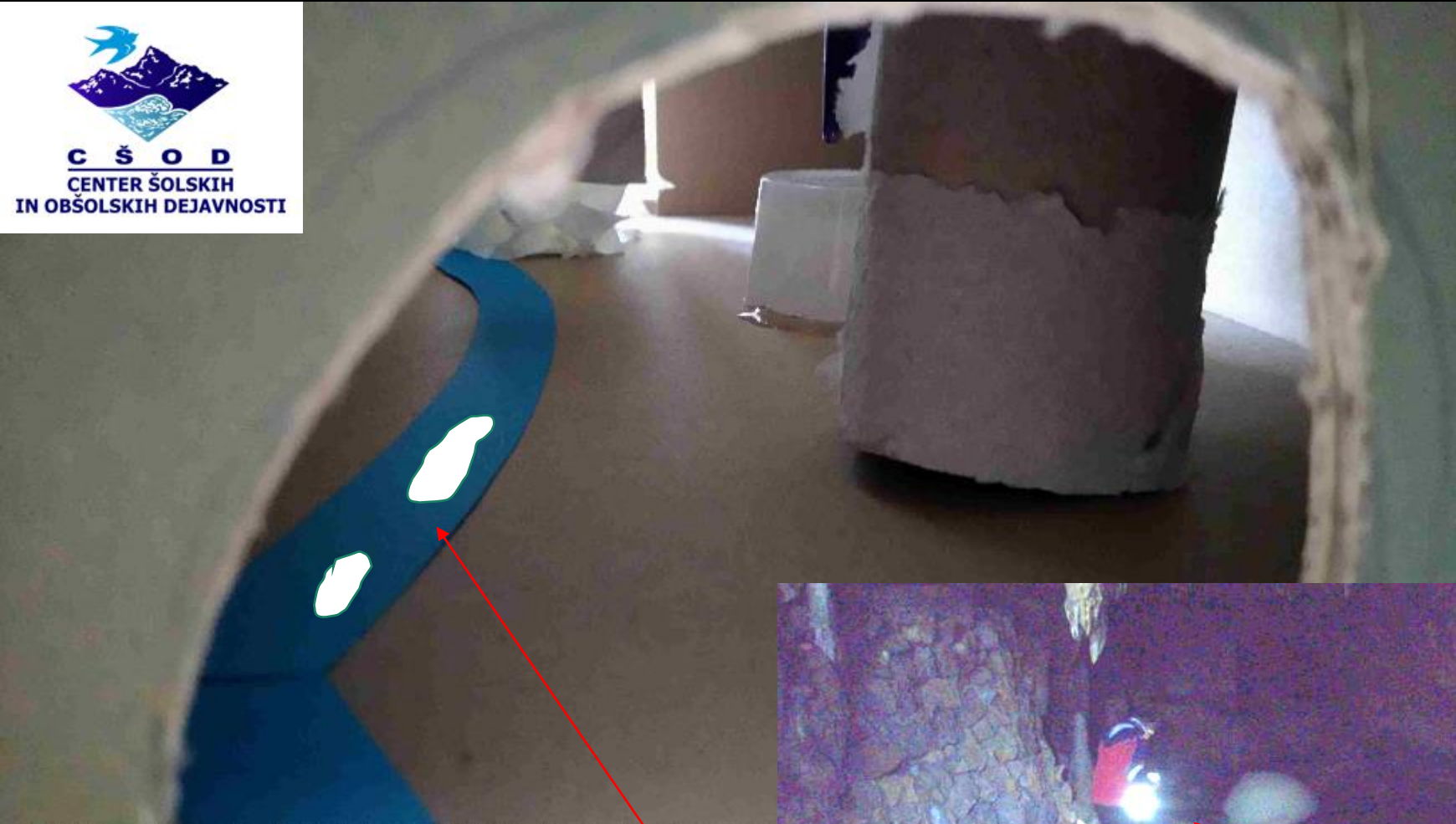

Kraški izvir je točka na kraškem ozemlju, kjer podzemeljska voda prihaja na površino, kot je reka Unica iz Planinske jame>

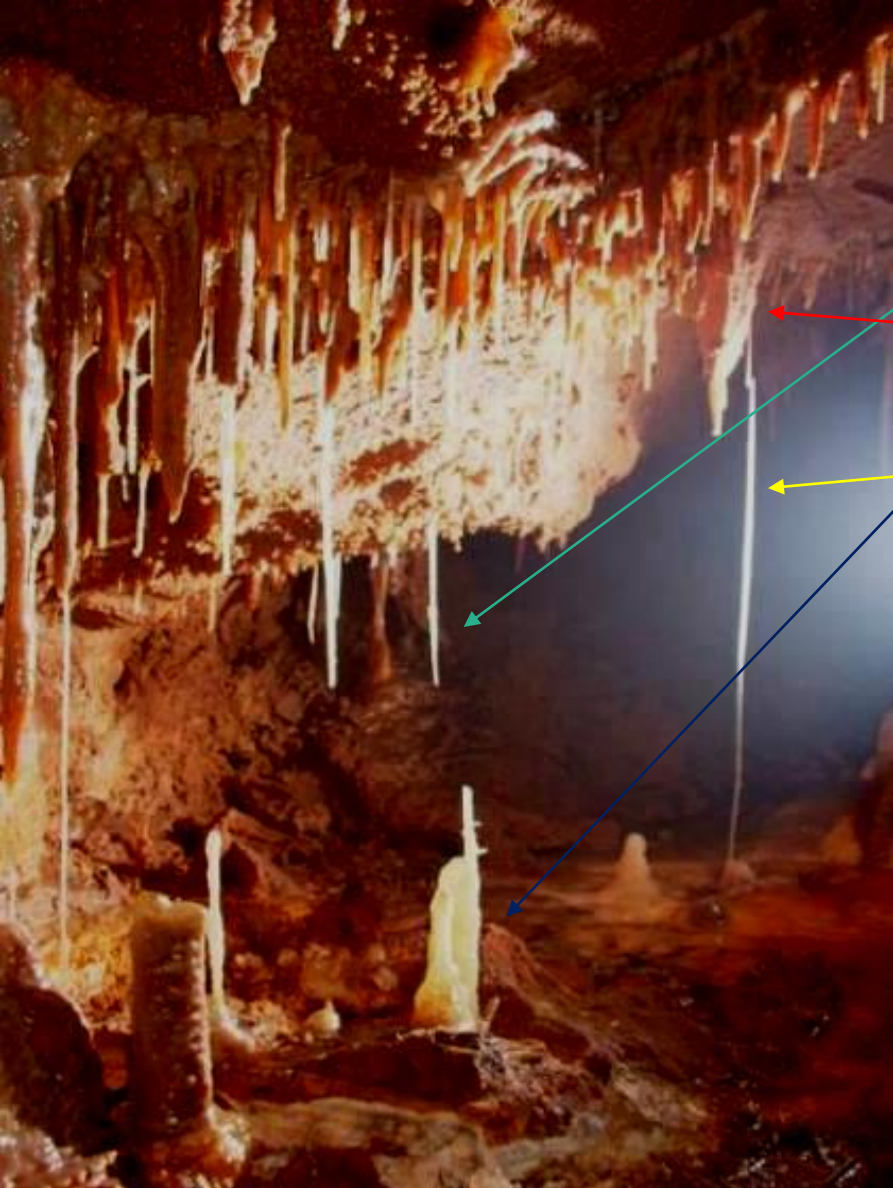

C Š O D
CENTER ŠOLSkih
IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI

Kraški vodonosniki, ki nimajo samočistilne sposobnosti, oskrbujejo preko tretjine Zemljanov z vodo; zato je pomembno pravočasno preprečiti onesnaženje, kot kaže primer iz jame Dimnice, da bi ne ostali Istrani brez vode

Kapnik je stoječa ali viseča tvorba, ki je nastala z izločanjem sige iz kapljajoče vode:

a) Kapniška cevčica

b) Korenasti stalaktit

c) Stalagmit

č) kapniški steber

C Š O D
CENTER ŠOLSKIH
IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI

Ponvice, oblika talne sige, ki se odlaga na robovih nagnjenih tal; na posnetku Škocjanske jame

Kraške doline in **brezstropne jame** je proces denudacije odprl, tako lahko najdemo stalagmite na površju (pri Divači) in ostanke jamskega stropa, kot je Veliki naravni most v Rakovem Škocjanu

Naloge:

I. izdelaj model krasa iz materiala, ki ga najdeš doma:

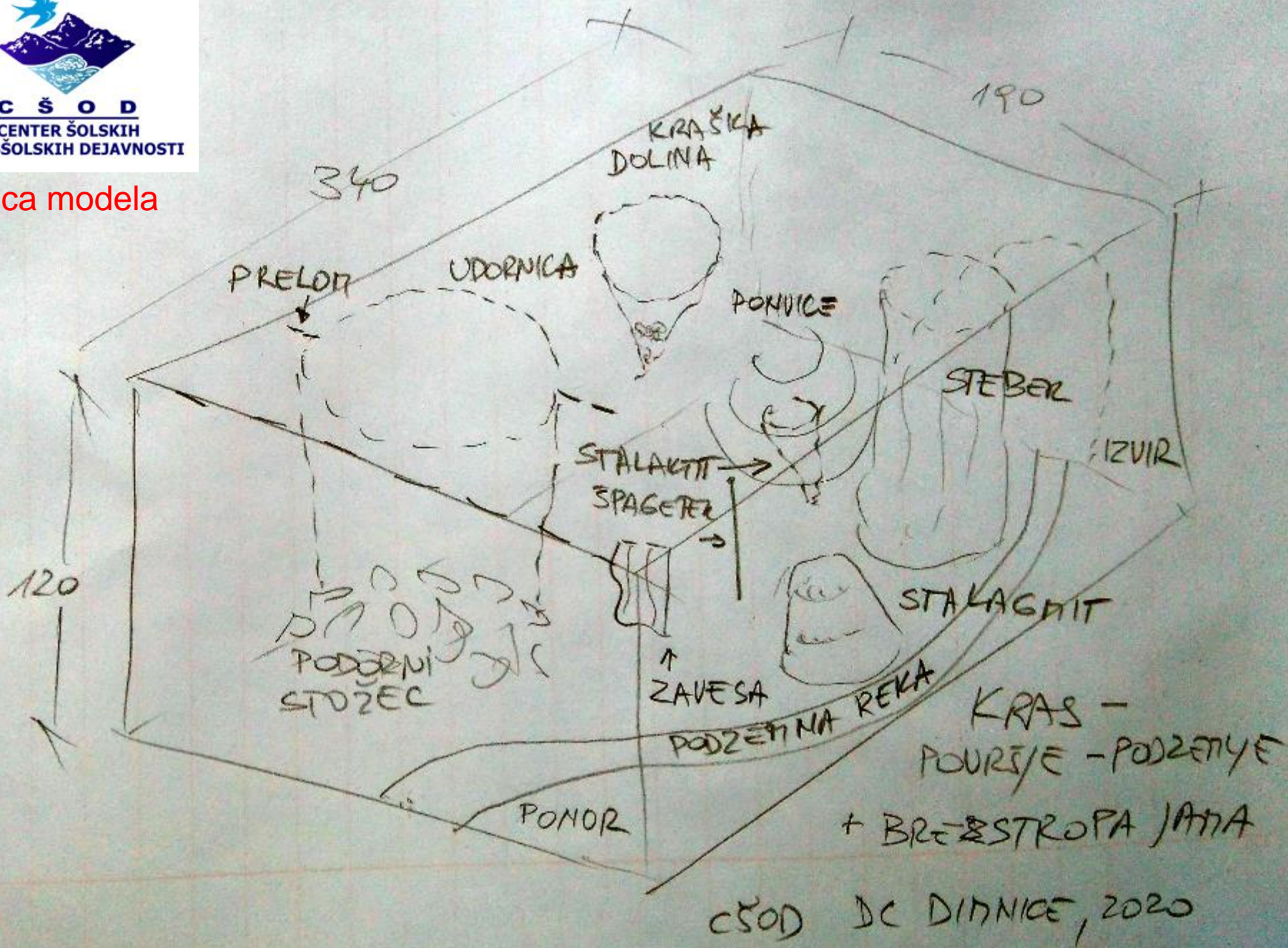
- a) Škatla – od čevljev; b) tulec toaletnega papirja ali papirnate brisače;
- c) ovitek korneta za sladoled; č) plastičen kozarček; d) pokrovček kozarca za marmelado; e) košček elastike in pribor: škarje, lepilo, ...

C Š O D
CENTER ŠOLSkih
IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI

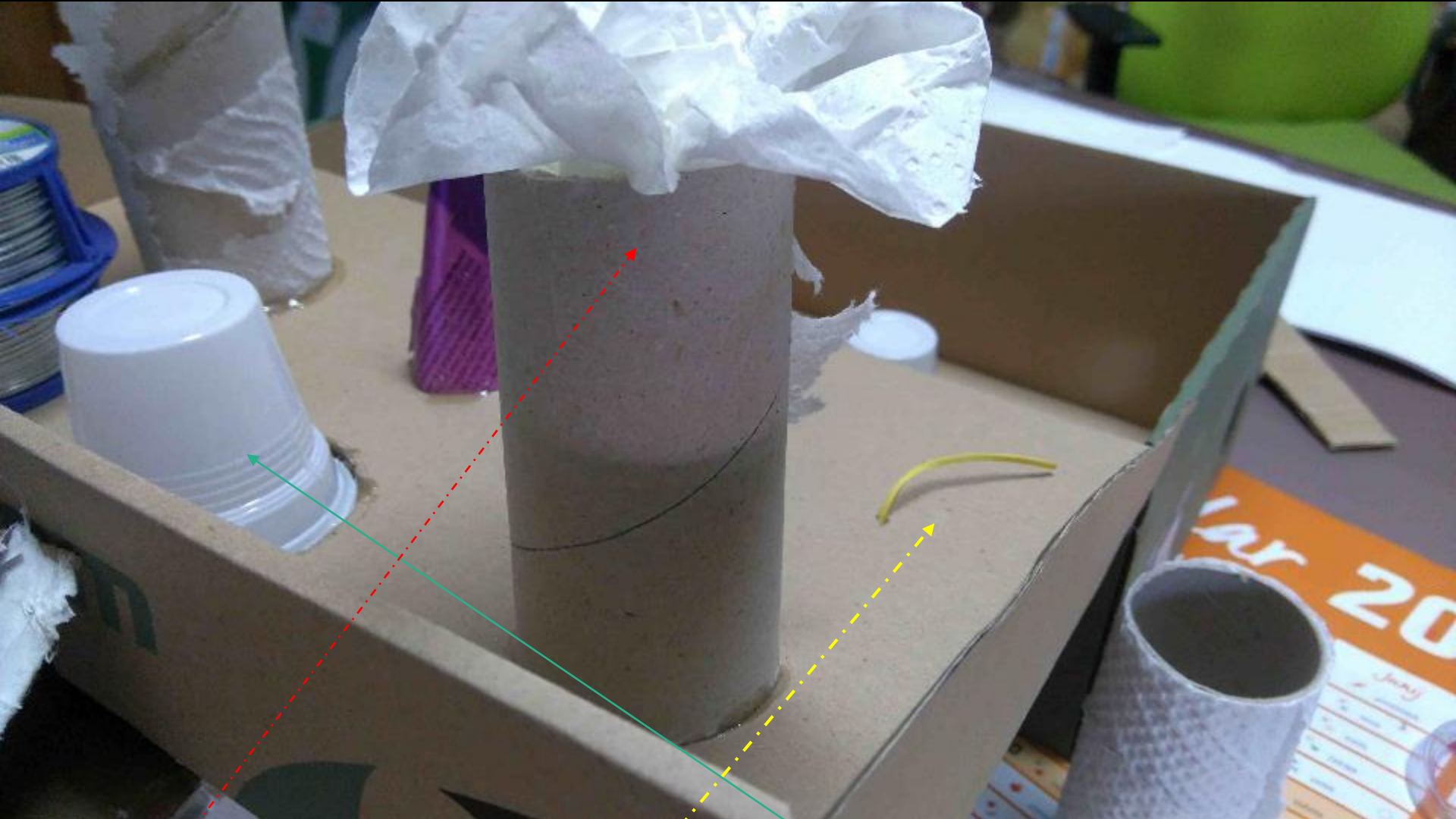
Skica modela

Odkrit pokrov škatle (z notranje strani) s kapniškim stebrom in stalaktitom prilepljenima na jamski strop in izrezani luknji za vstaviti kotlasto vrtačo in udornico

Jamski strop (spodnja stran pokrova škatle) z vstavljenjo vrtačo, udornico s podornim stožcem in kapniško cevčico

C Š O D
CENTER ŠOLSkih
IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI

<Sigove ponvice in stalagmit ter izreza za ponor in izvir, ki bosta pri kraški dolini oz. brezstropi jami naravna mostova;

Priprava stožčastih vzpetin

II. Fotografiraj izdelek in vstavi dve fotografiji v pripeto power point projekcijo:
REŠITEV NALOG
ter nanju napiši imena predstavljenih pojavov. Power point predstavitev pošlješ učiteljici/učitelju.

